

ЦЕНА:

За Србију на годину	6 динара
на пола године	3 "
За стране земље на годину	9 "

РУКОПИСИ НЕ ВРАЉАЈУ СЕ

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА НЕ ПРИМАЈУ СЕ

КОНКУРС

У општини београдској упражњено је место **Управника трошарине.**

Плата Управнику трошарине одређена је за ову годину у 4080 динара с правом на тантијему према члану 35 уредбе од 19. децембра 1901 године АБр. 12092, а за идуће године плата и тантијема одређиваће му се општинским буџетом.

Управник трошарине може бити само онај, који испуњава ове погодбе:

- а., да је рођен или прирођен Србин;
- б., да је потпуно здрав;
- в., да је школски образован, т.ј. да је изучио правни или који други факултет, или административну или трговачку школу (академију) или какву другу стручну школу било код нас или на страни и да за то има уредна документа;
- г., да је био државни или општински службеник и да је као такав провео у активној државној или општинској служби најмање 5 година;
- д., да је као државни или општински службеник признат као енергичан.

Тако исто могу конкурисати и они, који су најмање 5 година били службеници на угледном положају код каквих домаћих новчаних завода, индустријских и акционарских предузећа или су њима самостално управљали, а уз то да имају и погодбе из тачке а, б и в.

Који буде изабран за управника трошарине мора приликом пријема дужности положити општинској каси кауцију у 8000 динара, које може бити у готовом новцу, српским државним хартијама од вредности или интабулацији на I степен на непокретно имање у Београду, које треба да има двоструку вредност кауције у коју се залаже, а да су зграде, које на истом постоје, осигуране од пожара.

Рок за пријаву је до 15. новембра т. г. закључно.

Још ближа обавештења могу се добити у општинском суду.

Позивају се они који имају услове за ово место да општинском суду у стављеном року поднесу пријаве са документима.

Од суда београдске општине 16. октобра 1903 Београд, АБр. 10.001.

РАД ОДБОРА ОПШТИНСКОГ

РЕДОВНИ САСТАНАК
30. Септембра 1903. год.

Председавао председник београдске општине г. Коста Д. Главинић. Од одборника били г. г. Тома Цинцар-Јанковић, Дим. Наумовић, Д. Ђ. Миловановић, Милов. Милековић, М. Кладис, Д. Тадић, М. О. Петровић, А. Ј. Аксентијевић, М. Павловић, Петар Новаковић, К. Теодосијевић, М. Штрбић, Јов. Максимовић, Р. Драговић, Милош Валожић, Милан Димић, Јован Смедеревац, Урош Благојевић, Дамњан Стојковић, Никола П. Димитријевић, Мих. М. Ђорђевић и Богоје Јовановић.
Деловођ Марко Н. Новаковић.

I

Прочитан је записник одлука седнице од 26. ов. мес.

Одборник г. Милан Петровић примећује, да није записан у записнику његов предлог који има да гласи: да се изнесе одбору да реши, хоће ли се и даље давати бесплатне билете за улаз кола у варош онима који излазе на своја имања, ван трошаринског реона.

„Председник изјављује да треба у записник да уђе одлука, прошле седнице, која треба да гласи:

Председник општине извештава одбор да се на дан 6 окт. т. г. продаје јавном лицитацијом од стране Управе Фондова непокретно имање I. укуп. беогр. друштва које постоји на Савинцу; како је

ПОДЛИСТАК

ИСТОРИЈА СРЕМА

НАПИСАО

МИХ. Ј. МИЛАДИНОВИЋ

(Овај је рад награђен са 400 динара, првом видоуданском наградом Београдске Општине од 15. јуна 1899. год.)

(НАСТАВАК)

Г.

Срем под византинском влашћу (од 1019 до 1073. год.)

Византински цар Василије II могао се поносити са резултатом своје четрдесетогодишње војне. Када је први пут повео војску противу Бугарске, имао је тек 25 година, а кад је ову војну са потпуним успехом довршио, било му је већ 64 године. У исти мах он је довршио ону велику борбу, коју су византински цареви скоро два и по столећа водили са балбанским Словенима, и која се у ово доба довршила са потпуним подвлашћењем ових. Грчка царевина беше тада сила, каква није била никад од доласка Јужних Словена на Балкан. полуострво. Византинска се империја тада простирала од полуострва Истре па на исток до реке Еуфрата у Азији, и

од реке Драве па на југ до острва Кипра. С тога је појмљив онај тријумф и дочек Василијев, кад се вратио у Цариград. Одмах друге (1020.) године издао је цар Василије Хрисовуљу, којом је уредио црквене односе у покореној бугарској држави. Уз јепископа средачког (Триадиторџис), нишког (Nidov) браничевског (Вранитџис), београдског (Велеградџис), помиње се: *Και τον ει επισκοπον της Θρακίας...*¹ Голубински коментаришући ову повељу вели: „Трамская — της Θρακίας — остається пока по своей мѣстности совершенно неизвѣстною“ (стр. 70.). Међу тим по мишљењу г. Љ. Ковачевића ово је *сремски* јепископ.² И ово је још један доказ, да је Срем био саставни део бугарске државе, кад се и његов јепископ помиње у овој хрисовуљи, међу осталим бугарским јепископима.

По смрти Сирмановој управљао је у Срему, у име византинског цара, Сирманов убијца Константин Диоген, као архонт сремски („*αρχων Σερμίων*“). У том је положају остао до 1028. год., када га цар Константин VIII. премести у Бугарску, поставив га војводом Бугарске (*δοξικα της Βουλγαρίας*), да, као искусан војвода, брани ове области

од Печенега, који почеше да прелазе преко Дунава и нападају на Бугарску.¹

Год. 1025 умре Василије II, а после њега долазе, нарочито у прво време, неподобни владоци, који својим радом далеко изостају иза Василија II. Тада насташе у Византији честе буне и, као обично, честе промене на царском престолу, услед чега је царевина непрестано опадала. Цареви су били већином самовољни, не презајући ни од самих злочина. Бојећи се од свога народа и од великаша поверавали су своју и државну одбрану туђинској, најамничкој војсци. Услед дворске раскоши, најамничке војске, подмитљивости и грабљивости чиновничке данак се увећавао, али је на против трговина и привредна снага народна опадала. Таква дакле држава, у којој је владало растројство и неморал, није имала будућности, но се лагано али систематски клонила својој пропасти. — Цара Василија наследи брат му Константи VIII, који се, како вели Кедрен, понајвише бавио трчањем, игром и глумом.² После Константина VIII дође на престо Роман III. За владе овога цара беше се створила једна завера, у којој, поред многих великодостојника, беше и пређашњи сремски архонт, Константин Диоген, који је по жени био цару

¹ Е Голубинскога, краткиј очерк ист. прав. црквей болгарској, сербској и рум. стр. 260.

² В. о овоме Љ. Ковачевића предавања из Ист. Срп. Нар. (нештампано).

¹ Dr. Fr. Rački, Rad, LVI, 125.

² Rad, XXV, 219.

општини потребно тако једно имање за смештај основних Савиначких школа, то предлаже одбору да се исто имање купи на дан лицитације.

По саслушању тога одбор је решио:

Усваја се овај предлог председника општине.

Да исто имање за рачун општине лицитира и купи председник општине, пошто се претходно са 2—3 општин. одборника, које сам избере договори о цени, коју би општина за исто имање имала рачуна дати“.

По саслушању изјаве одборника г. Милана Петровића и председника општине, — одбор је примио прочитани записник одлука седнице од 26. ов. мес. с овим допунама одборника г. Петровића и председника општине.

II

По прочитању акта исљедних власти АБр. 9281, 9373, 9372, 9375, 9374, 9352, 9409 и 9314, — којима се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, — одбор је изјавио:

Да су му непознати: Милан Максић, калфа браварски, Милош Чарнојевић, таљигаш, Никола Бранковић, сензал, Тодор Илић, клач, Љубомир Михајловић, фијакерист; да је доброг владања и доброг имовног стања: Жан Вастелик, директор трамваја; да су доброг владања и средњег имовног стања: Коста Петковић, хлеббар и Андра Гавриловић, професор.

III

Председник износи одбору на мишљење молбе Жив. Величковића, Дим. Рошу и Тинке Сегеди, којима моле да им се издаду уверења о породичном односу.

По прочитању тих молби СтБр. 4019, 4034 и 4043, — одбор је изјавио мишљење:

Да се молиоцима могу издати тражена уверења с породичном односу.

IV

По прочитању акта Управе града Београда АБр. 9350 и 9245 и молби Марије Живановићке,

рођак. Када се ова завера открије, Диоген би окован и затворен.¹

По смрти Романа III (1034.) појави се у драчкој области буна. Ову буну потпомогне српски кнез Стеван Војислав, и он заузме ову област. Међу тим грчка убрзо, савлада устанак а кнез Војислав мораде отићи у Цариград, да тамо неко време проведе.²

Год. 1040 побуне се противу Грка српска племена око Мораве и Вардара. Вођа устанка био је Петар Дељан који се називао сином цара Гаврила Романа.³ С тога што је Дељан претендовао на бугарску круну, добију и учасници у овој буни име Бугара, ма да су по народности били Срби.

Устанак Дељанов имао је за неко време успеха. Он је ослободио скоро све области, које је цар Самуило имао у последње време у својим рукама. Међу тим устанак је ипак убрзо угушен због издајства Алуисијана, брата Јована Владислава, убијце Гаврила Романа.

¹ Rad, XXV. 222.

² Љ. Ковачевић и Љ. Јовановић, Ист. Срп. Нар. (за Срп. школе), стр. 38.

³ Рачки вели да Кедрен из мржње назива Дељана сином неког заробљеника, а да је он³диста био син Гаврила Романа. Ово доказује тим што је једва 20 година прошло, од како је пропала Бугарска, и за ово кратко време није се могло уништити познавање чланова владалачке куће. Г. Љ. Ковачевић вели (в. Предавања из Срп. Ист. у Вел. Школи), да немамо разлога не веровати Кедрену, јер се лажни владоци могу јавити не после 20 година, но и после једне године (на пр. Лажни Димитрије).

удове и Михаила Ристића, трг. због поданства, — одбор је изјавио мишљење:

Да се молиоцима може по молби учинити, ако томе не стоје на путу какве законске сметње.

V

По прочитању решење суда АБр. 9397, о одређеној цени хлебу, — одбор је примио к знању с одобравањем ово решење суда, но с тим да у комисију, за проучење питања о цени хлебу, поред одборника одређених у одлуци одбора од 29 априла ов. год. уђе и одборник г. Тома Цинцар-Јанковић.

VI

По прочитању молбе оvd. трговаца, да им се допусти да могу држати на слободном руковању есенцију, мишљења Управе трошарине и трошаринске секције АБр. 9310, — одбор је решио:

Да се ова молба оvd. трговаца, да им се дозволи да могу држати на слободном руковању есенцију, одбаца као неумесна.

VII

По прочитању молбе Манојла Торбице, агента, АБр. 9306, да се овласти општински суд да коначно решава о повраћају општинске трошарине на предмете извезене ван трошаринског реона, а на које је плаћена општинска трошарина, и по прочитању мишљења одборске секције, — да за повраћај трошаринске таксе треба прописати:

1, да сваки онај који тражи повраћај трошарине плаћене на робу, коју је извезао ван реона, пријави при увозу и плаћању трошарине, да ће исту робу сву или неки део да извезе ван реона, на да му се то на признаници назначи.

2, да при извозу робе исту пријави трошаринском органу на извозној станици и поднесе прописану пријаву на оверење, у којој мора бити означен број колета, начин паковања, садржина и нето тежина.

После смрти неподобног цара Михаила IV Пафгагонца (1034—1041) дође на престо Михаило V. Овај цар није владао ни 5 месеци, а после смрти му настају метежи, који престаше ступањем на престо Константина IX мономаха (1042.).

Константин IX нареди драчком војводи Михаилу да са великом војском нападне на кнеза Војислава, који је узнемиравао драчку област. Михаило нападне на Војислава са 60000 војника, али близу Бара буде до ноге потучен.¹

Неки а нарочито угарски историци држе, на основу листине палатина Рада од 1057. г., да су Угри освојили од Византије Срем још око 1054.—56. год. У овој се повељи вели: „Ја Радо палатин молио сам милост савног краља Андрије и племенитог војводе Адалберта, да бих смео своју цркву св. Димитрија над Савом, коју сам ја после многих ратних напора са целом цокрајином оном („cum tota provincia illa,“ тј. Сремом) светој круни повратио (rectificavi)² итд.

Међу тим већина критичких писаца држе ову листину за лажну, а за истиниту

¹ Љ. Ковачевић и Љ. Јовановић, Ист. С. Н. (за Срп. школе), стр. 40.

² Fejer, Cod. diplom. I, 594. — Латински цитат ове повеље налази се и у делу Е. Пика „Срби у Угарској.“ стр. 24.

3, да сваки молилац уз молбу за повраћај трошарине поднесе признаницу, да је исту платио и да на истој има примедба трошаринског органа, да је робу пријавио за извоз.

4, оверену пријаву од трошаринског органа да је роба изашла ван реона.

5, товарни лист упутне станице железничке или парабродске станице, ако је роба железницом или лађом направљена, из кога ће се видети, да је роба приспела на место опредељења.

По овако поднетим молбама и доказима и по изјављеном мишљењу управе трошаринске, секција је мишљења, да може сам суд наређивати повраћај трошарине, — одбор је решио:

Да се усвоји ово мишљење одборске секције за трошарину.

VIII

По прочитању молбе Трифуна Живановића, АБр. 9399, — одбор је решио:

Да се Трифуну Живановићу из овогодишњег трошаринског прихода врати осамдесет пет динара колико је платио трошарине на шљиве које је довезао на жељезничку станицу а одатле извезао исте шљиве у иностранство, што је доказао и признаницама.

IX

По прочитању процене имања Вује Ранковића, цариника, АБр. 7351, — одбор је решио:

Да се усвоји ова процена и да се сопственку г. Вуји Ранковићу, исплати, када општина буде у могућности да ову исплату изврши и то: за 75 кв. м. и 58 кв. дес. земљишта по шесет пет дин. од кв. метра свега четири хиљаде девет стотина дванаест дин. и 70 пр. дин. и за 135 кв. м. зграда по осамдесет и пет дин. од квадр. метра свега једанаест хиљада четири стотине шесет пет динара и то: ако сопственик на захтев општине зграде поруши у коме случају материјал од истих њему има припасти, а ако сопственик зграде поруши пре него што општина буде то од њега тра-

је сматрају: Gebhardi, Farlati, Koller, Pray, L. Szalay и други.¹

Ма да Угри нису око 1055. г. имали Срем у својим рукама, није могуће, да су они у ово доба учинили какав упад у Срем, те тиме повредили границе и, како веле византиски писци, „оскрвнули мир с Романи.“²

После смрти Стевана I отимале су се у Угарској две странке о првенство. Западњачка странка, која се ослањала на странце, хтела је да продужи Стеванов рад на религиозном преображају угарског народа, а народна угарска странка била је противна западним уредбама, мрзела је туђинце, а, у неколико, и Хришћанство.

После Андрије I (1046.—1061.) народна странка подигне на престо његова брата Белу, с којим настаде у Угарској реакција против западњачких уредаба, па и против самог Хришћанства. Ову реак-

¹ Гебхарди по овој листини држи да је Срем тада (1057. г.) био у мадарској власти а да су га Грци отели нешто касније, око 1058. год., када је Исак Комнен пошао противу Угара и Печенегата и тада вели, „Sirmium blieb in der Gewalt des griechischen Kaisers, der sichorgfältig bemühet, diese Grenzfestung und das ganze bulgarische Donauufer sehr wohl zu verwahren“ (Ludewig Albrecht Gebhardi, Gesch. D. R. Ungarn, књ. I, стр. 458.)

² Rački, Rad, XXVII, 96. — Према неким угарским писцима Византинци би имали у рукама Срем само до Петроварадина. Тако Friedrich Pesty вели: „Die Griechen besaßen übrigens Syrmien nur bis Peterwardein, wie dies auch Cinnamus aussagt, der einstige griechische Pfäfect von Syrmien.“ (Ungarische Revue за год. 1882., стр. 21).

жила, онда да му се исплати по процени само земљиште, наравно пошто општина буде у могућности и по испуњењу зак. формалности.

X

По прочитању молбе Косте Триковића, каф., Абр. 8670, да му се аровдише један део општ. земљишта регулационог фонда, — одбор је решио:

Да ужи одбор, у који да уђу одборници г. г. Михаило Ђорђевић и Јанаћ Костатиновић, ступи у ближи споразум и погодбу с Костом Триковићем, о уступању овог општинског плаца, но с тим, да погодба важи када је и одбор одобри.

XI

По прочитању молби Петра Вулетића, Абр. 3202, да му се имање експропише и Ранка Чорбића, Абр. 7967, да му се изврши апропријација имању, — одбор је решио:

Да се ови предмети упуте грађев. одбору на закони поступак.

XII

На предлог општинског суда, да се смени општински заступник Абр. 9410, — одбор је решио:

Усваја се предлог општин. суда, да се општински заступник г. Коста Петровић, одмах разреши од дужности општинског заступника, да му се плата рачуна и изда до дана разрешења.

Да општину београдску до избора новог пуномоћника заступа пред судовима кмет правник г. Михаило Марјановић, коме да општински суд у име одбора изда пуномоћство. Овлашћује се општински суд, да може кад за сходно нађе, у име општин. одбора, овластити и друго лице поред г. Марјановића, да општину београдску у њеним партијама пред судовима заступа и за ту цел пуномоћје му изда. Да се за избор новог пуномоћника општинског одмах распише конкурс.

цију прекиде брза смрт Беле I, после кога дође на престо Соломон, постављен немачким утицајем. Између Соломона и његова брата Гејзе хтело је доћи до сукоба, да није Соломон попустио народној странци и поново се крунисао у Печуху.¹

Кад год је народна странка преовлађивала у Угарској, она је увек улазила у какво ратничко предузеће. Па пошто у ово доба нису смели Угри да нападну на Немачку, то окрену своју пажњу на југ, на Подунавље.

Тако 1059. г. спремала се у Угарској војна противу Византије, па су овом приликом можда учинили какав упад у Срем, те, по казивању византинских писаца, нарушили мир.

У ово исто време почну се кретати Дунаву и Печенези.

Због ове двоструке погибљи крене се (1059.) Исак Комнен с војском у Подунавље. Цар се заустави код Средца, па одатле пошље војску на обе стране.² Међу тим Византинци се опросте једног непријатеља тиме, што у Средца дођу угарски посланици с понудом мира. Угарског краља Андрију I нагна на овај корак размирица коју је имао са својим братом Белом, који беше вођа народне угарске странке. Исак Комнен пристане на мир и крене се против

XIII

На предлог општинског суда Абр. 8845, — одбор је решио:

Одобрава се општин. суду да може у овој години по добивеном за то надлежном одобрењу утрошити поред суме буџетом одобрене за утамањивање паса и суму у шест стотина динара.

Издатак да падне на терет општинске готовине.

XIV

По прочитању извешћа економскога одељења Абр. 9389, и изјаве старалаца масе пок. Петра Татића, — одбор је решио:

Да се за смештај кварта варошког узме под закуп зграда масе пок. Петра Татића, у ул. Дубровачкој, где је и сада исти квартал, за време од првог новембра ове године до првог новембра идуће године по цени од три хиљаде динара на годину, с тим, да стараоци оправке врше сами о свом трошку, према досадашњим условима, а зграда да им се преда у стању у каквом се при истеку закупа затекне.

РЕДОВНИ САСТАНАК

7 Октобра 1903 г.

Председавао председник београдске општине г. Коста Д. Главинић. Од одборника били: г. г. Р. Драговић, Ник. И. Дмитријевић, Дамјан Стојковић, Јанаћ Константиновић, К. Теодосијевић, Петар Новаковић, М. О. Петровић, Тома Цинцар-Јанковић, Д. Ђ. Милованић, А. Н. Кремановић, Богоје Јовановић, Мих. М. Ђорђевић, Живојин М. Перић, Стев. М. Веселиновић, Милан Димић, Милош Валожић, Б. С. Живковић, М. Кладић, Др. М. Радовановић, Д. Тадић, Урош Благојевић, Лазар М. Матаћ, А. Ј. Аксентијевић.

Деловођ, Марко Новаковић.

I

Прочитан је записник одлуке седнице држане 30 прош. мес. и примљен без измена.

II

По прочитању акта последних власти Абр. 9429, 9517, 9465, 9437, 9642, 9616, 9516 и 9466, којим се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, — одбор је изјавио:

Печенега. Овај средачки мир — вели Рачки — догоди се пре онога већа (1069.) у нинској дворани, где Петар Крешимир изусте оне знамените речи: „Deus omnipotens terra marique nostrum prolongavit regnum.“

У то доба хрватка је држава била на врхунцу своје моћи, обухватајући области од Дунава (sic) па до Јадранског Мора.¹ Даље вели Рачки: „одавде би слиедило, да је покрајина између Саве и Дунава припала после 1059. г. хрватској држави, те да је она за Петра Крешимира стекла онде, што је под његовим прастрцем Крешимиром II год. 1019. изгубила била. Овому се изводу не противе догађаји, који су се тада у истоку, именовито у Подунављу збијали.²

У Подунављу су тада нападали на византинске земље Половци. Овом приликом — вели Рачки — „Није невероватно да је и Петар Крешимир био за чување источних граница своје државе на опрези; а како је царска војска на Дунаву страдала, те се код Балкана имала скупљати, није хрватском краљу тешко било помакнути се у предео међу Дунавом и Савом, било то на своју руку или споразумно с царским двором. Тада је Срем добио опет

Да су му непознати Манастије Манастијевић, млекација, Лазар Сушић, радник, Стојан Милутиновић, фијакерист, Јанош Месар, фијакерист, Коста Лојковић, хлебар и Јован Филиповић, црвар; да су доброг владања и доброг имовног стања Богољуб Росулук, кобасичар, Риста Димитријевић, каф., Мирча Петровић, дуванџија, Младен Тодоровић, абаџија и Михаило Вучићевић, адв.; да је доброг владања и сиротног имовног стања Младен Бановић, ноћ. стражар.

III

По прочитању акта Управе града Београда Абр. 9591 и 9618 и молби Блаже Перов-Белевића и Саве Божовића, ђака, због поданства; одбор је изјавио мишљење:

Да се молиоцима по молби може учинити ако томе не стоје на путу никакве законске сметње.

(СВРШИТЕ СЕ)

НЕКОЛИКО ОПШТИНСКИХ УСТАНОВА
НА ЗАПАДУ

БЕЛЕШКЕ

ЈЕДНОГ ОПШТИНСКОГ ЛЕКАРА

НАСТАВАК

(2)

У пијацу се улази на велике вратнице за колски пролаз, којима се роба уноси на пијацу. Са стране су пролази за пешаке означени леви за „улазак“ а десни за „излазак.“ На левој страни уласка смештене су канцеларије и хемиска лабораторија, а с десне је стране смештена велика ресторација, која сем малог броја гостију из вароши, подмирује све потребе у јелу и пићу саме продавце ове колосалне пијаце.

Средином пијаце почев од улазних вратница, иде коловоз, широк друм да се двоја товарна кола могу лепо размимоти, чак до на друга врата пијачна на полеђини. Ова широка стаза дели пијацу на две поле: на десну, где се само на велико продаје, и

свога доглавника, који је наставио ред прекинут после Сирма.¹

Касније је Рачки увидео да је Срем и даље остао под Византијом, да га, дакле, нису Хрвати² отели од Византије, но да су га доцније Угри отели од Византије. У савремених визант. писаца налази се да су Угри отели (1073.) Срем од Византије, док, по ранијем тврђењу Рачкога, Угри би га требали отети од Хрватске, а то се нигде не налази.

Док је Рачки — увидев истину — променио своје мишљење, дотле неки хрватски историци задржавају (по обичају) и даље ово његово старо мишљење, а неће да приме ово ново.³

И тако, Хрвати ни за време Петра I Крешимира, кад су највећу државу имали, нису држали Срем у својој власти. Нису га дакле, никада имали за све време свога државног живота, тј. од постанка државе њихове па до њене пропасти.

Да се вратимо на Византију и Угре. У Византији су се и у другој половини XI в. збивале размирице око престола. По смрти Константина X (1067.) припаде

¹ Rad, XXVII, 100.

² Rad, LVI, 125.

³ Смичиклас, на пр., вели, да око 1065. „makne Petar I Krešimir vlast istočnoga carstva iz Srijema, te u Srijemu opet zavlada jedan ban, kako je bilo i negda dane.“ (T. Smičklas, Pov. Hrv., I, 249).

¹ Rački, Rad, XXVII, 97.

² Ibidem, 98.

¹ Rački, Rad, XXVII, 99. — Кад искључимо Срем, пошто он није никад био под Хрватима, онда налази да се Крешимирова Хрватска пружала не од Дунава него од Драве до Јадранског мора.

² Ibidem.

на леву, где је права пијаца за ситно куповање, које је једино и потребно широј публици. Десна половина сврши рано свој посао, препродавци покупују робу сабајле од велико-продаваца, пренесу је на своју леву страну и продају је преко целог дана публици. Али је десна страна важна још и с тога, што се ту врше прегледи ветеринарски над целокупним месом, што се донесе на пијацу.

А ево, како месо долази у руке појединцима: сва села по Угарској имају своје људе, извежбане у погледу прегледа меса т. зв. комесаре меса. Само са цедуљом — пасошем — овога најнижег чиновника сме се донети марвинче на продају. Преглед за саму Пешту врши се само на 2 места. Или се врши на пољу, на *клавници*, где стручњаци прегледају увозне пасоше на онда живу робу, или ако је већ убијена, тек по прегледу ударају свој жиг за доказ да је месо спремно за продају, — или само још на *централној пијаци*, где се исто тако месо жигуше према ранијем прегледу пасоша и саме робе. Тек такво жигосано месо предаје се продавцима на леву страну пијаце, или буде купљено од разних месара, растурених по свима деловима вароши, који опет такво прегледано месо дају у руке публици.

Канцеларији је задатак, да наплаћује места појединих трговаца. Места се најмљују или на дан, или на месец. Средњи приход од ових места износи месечно око 100 хиљада круна. Закупници на месец дана остављају своју робу и преко ноћи на пијаци, или ако се боје, да им се роба не уквари, односе је у своје одељке подрумске, за које плаћају исто толико месечно, као и горе за место. Дужност је надзорника, да определи место продавцу; да види, да овај не заузме више места, да му изда за то место цедуљу, и да у опште уводи ред и поредак међу пиљарима. Нижим чиновницима је дужност, да изврше преглед над свима надзорничким радовима, а

престо царици Евдоксији, да са Јованом, братом царевим, влада место малолетне деце.

Већина властеле хтела је да царски престо припадне јакој мушкој руци место царевој удовици, те изберу вестарха Романа Константина, сина Сирмановог убијце. Роман се у брзо ожени удовом царицом и, с њом, задобије царску круну (1. јан. 1068. г.). После три године буде Роман заробљен у рату с Турцима у М. Азији. Ма да га је султан ослободио, ипак се у Цариграду догоди преврат, царица би отерана у манастир, а за цара би проглашен син цара Константина X, Михаило (1071.).¹

Нови цар Михаило VII више је био наклоњен забавама и децјим играма, по озбиљној владалачкој дужности. У прво време на њега је добро утицао митрополит Јован, но доцније је био подложен највећем утицају великог сплеткаша, пелопонеског управника, Никифора, те се због тога изроди велико незавоољство у царевини.

Српска племена у Подунављу, Морави, Повардарју и Подримљу, која су била савладана 1040. г., у ово се време опет буне, јер им је рђава грчка управа била додијала. На челу устанка беше Ђурађ Војтех.

чиновницима је дужност да сем надзора над нижим персоналом, још и врше прегледи над зелени, варивом и воћем. Они су још у канцеларији при књигама и каси, примају све наплаћене дажбине од продаваца и спроводе их у општу благајну пештанске општине.

Осим граничних зидова, који су од камена и цигље, сва је остала конструкција пијаце од гвожђа. Гвозденим полугама подељена је пијаца на безброј дућанчића, на више места иде се на спрат — управ галерију око целе зграде, од гвожђа направљеним степенима, на неколико места постављене су *пешалке*, за пењање и спуштање робе са спрата на под пијачни а одавде у доње подруме. Под је цео бетоном постављен, те се може лако чистити и прати. Сваки свој одељак мора чисто држати, или пак плаћа пијачним чистачима за то. Прозлазе и главну стазу одржава у чистоћи сама управа пијачна.

А сад драги читаоче, хајде с нама у шетњу кроз ову колосалну пијацу. Иза самог улаза, долазе нам продавци кобасичарске робе са безброј пари најразноврснијих кобасица. Бојазан за рђаво и болесно месо у кобасицама отпада, јер се зна, да сваки месар може купити месо *само* на она 2 места, где се врше строги прегледи, а која смо мало час споменули. До кобасичара долазе пекари и хлебари. Мешња хлеба није слободна, већ је у еснафу, те само онај има право месити и продавати хлеб, који од хлебарског друштва буде примљен, према поднетим сведоџбама, за помоћника хлебарског. Хлеба има од 1 киле, 2, па и од 5 кила. Цену одређују општинари, према цени брашна. Ну, ако се ухвати, да се хлеб од 4 и по прода као хлеб од 5 кила продавац се строго казни, па та казна, као и *све казне са пијаце утичу у сиротинску касу општинску*. А сад се редом ређају шарене продавнице од воћа, зелени, поврћа, варива, печурака, млека, јаја и бутера, док се на другој леђној страни не заврши про-

Устаници позову у помоћ кнеза Михаила Војислављевића, тражећи од њега да им пошаље свога сина Бодина, да га прогласе за владоца. Бодин дође са 300 војника и у Призрену га сакупљена властела прогласи за цара.¹ Одмах по том Бодин потуче једну грчку војску, па онда опреми две војске: једна се имала упутити у Подунавље, а друга преко Вардара ка Јегејском Мору. Прву је водио сам Бодин (или по добивеној политичко-бугарској титули цар Петар II), а другу његов помоћник Петрило. Петрило освоји Скопље и упути се на Костур, ну при том га Грци тако потуку, да се једва и сам спасао.

Међу тим Бодина војска беше срећнија. Он освоји Ниш, а устанак се рашири и даље к Сави и Дунаву, те поједини градови стадоше отказивати верност грчком цару. Овај се покрет пренео чак и у Срем.²

Употребивши овај устанак у Подунављу и Посављу у своју корист, Угри (по Кинаму *oi Székelyk*, које је Фр. Рачки раније узимао да су „Половци“ место Угри) пређу у Срем, па по том пређу и Саву те продру до Ниша. Ту отворе ковчег св. Прокопија, од кога узму једну руку, коју по повратку оставе у цркви св. Димитрија

давницама рибом. Ова рибља пијаца права је изложба риба. Нису то само рибе, што се хватају у непосредном Дунаву, већ су ту и рибе ретке, огромне и скупе са доњег Дунава, које се преко Оршаве шаљу у Пешту у нарочитим леденим корпама. Метар-кечига, и грдосија-сом нису никакве реткости. Све остале речне рибе овде су заступљене и живе мирно пливајући у за њих нарочито удешеним басенима, у којима се мења вода два пута дневно. При добијању рибе прекупац ће пријавити ветеринару ако му је која укварена. На укварену робу добија од прегледача уверење и не мора је платити попиљачу. Ако се риба уквари на 1 сат по пријему, попиљач не штети ништа. Продавцу се таква риба одузима и кажњава се за то, а казна је још већа, ако је покушао, да коме прода ту укварену рибу.

Поред самога зида с леве стране налазе се месарнице, са говеђим, свињским, јагњешим и телећим месом; до њих се ређају продавнице дивљег меса: срнег, зечјег и пернате дивљачи. Иза њих су продавнице очишћене пилежи и гусака. На истој страни су и два пролаза пешачка за улицу са пијаце.

При дну је канцеларија ветеринарска у којој је увек дежурни марвени лекар (има их свега четворица за целу пијацу), јер на пијацу преко целог дана стижу попиљке, које подлеже оваквом прегледу.

Цене дућанима на овој пијаци овакве су: за продавце воћа и зелени 14 потура на дан за месец дана, а 16 потура само за један дан. Повртари и пекари плаћају 24 пот. дневно на месец дана, или 30 пот. само за један дан. Месарска одељења су најскупља, 40 пот. у месечном најму а 50 за један дан.

На галерији, која кружи свуда око унутрашњег зида ове пијаце, а и на пролазима попречним с једне стране галерије на другу, налази се такође велики број трговаца; напред су цвећари и продавци

код града Сирмије, који град беше тада већ у развалинама.¹

Византинци су исте године угушили устанак, потукавши Бодина код Пауња на Косову (1073. г.), али од овога доба, од 1073. год. оста Срем у угарској власти.²

III

Срем под угарском влашћу (од 1073. до 1316. год.)

A.

Срем под угарском влашћу (од 1073. г. до 1282.)

Год. 1074. угарски краљ Гејза склопи мир са Византијом, којој поврати Београд, те је од тада између Угарске и Византије била опет Сава граница.

Да би се угарски краљеви обезбедили од грчких напада обнове и утврде стари град Таурунум (данашњи Земун) према грчком Београду.

Крајем XI века, год. 1091. хрватска је држава потпала под Угарску и то услед

¹ Konst. J. Jireček, Heeresstrasse, стр. 88.

² Ово узимамо по Рачком. — Гебхарди и. пр. узима, да је Срем потпао под Угарску између 1079. и 1081. г. (Ludewig Albrecht Gebhardi, Gesch. des Reichs Hungarn, књ. III, стр. 414.), међу тим изгледа нам Рачково тврђење као најпоузданије.

¹ Љ. Ковачевић и Љ. Јовановић, Ист. С. Н. (за сред. шк.), стр. 42.

² Dr. F. Rački, Rad, књ. XXVII, стр. 126.

¹ Rački, Rad, XXVII, f21.

Јевтиних и дивних посмртних венаца, иза њих вођари, на продавци брашна и наприке и продавци свега и свачега, што се може у једној великој вароши потражити.

Иза главне зграде је додатак пијаци исто тако лепо покривен и назидан, и ту су смештена жива живина и јаја. Испод тог додатка, а у продужењу подрума смештена је колосална машина за електрично осветљење, електрично покретање пећалке и остале машинерије и радионице, које служе искључиво на потребе само ове једне пијаце.

*

Лајнцишка пијаца исто је тако монументална зграда у непосредној близини панораме, росплаца и новог општинског дома. Унутрашња је конструкција такође изведена од гвожђа. Чистоћа се примерно одржава. За разлику од пештанске у овој је пијаци одмор од подна до 4 сата по подне. Нарочито звоно огласи одмор, и онда се сви кулци удаљују. Продавци сређују своје ствари, чисте и перу своје дућане, ручају и предају физички, од ране зоре, уморено тело своје кратком али веома потребном одмору. Тачно у 4 сата отварају се велике гвоздене вратнице, и пијаца се поново до 8 сати у вече пушта промету.

У Цириху су под покривеном зградом на левој обали Лимата смештене само месанице. Држе се доста нечисто, а мириш им кружи далеко по околини. Остала пијаца растурена је на мосту преко Лимата, и на левој страни вароши, с обе стране главне улице.

Главне пијаце у Загребу, Салцбургу, Ливцу и Вајмару доста су сличне великој пијаци у Београду. Покретљиве пијачне кућице или су од дасака, или су импровизоване великим пиљарским амбRELИМА. Унутрашњи део Беча — Штат такође нема пијачне зграде, а Беч у опште нема централне пијаце. На Фрајунгштраси и Хофу влада велика живост од 2 сата по поноћи

па равно до подне. Опла се непродата роба повуче у суседне пиљарнице или закупљене подруме, кућице се све расклопе и однесу, место се почисти и удеси тако, да странац, који је пре подне био на том истом месту, у оном огромном вапашу и вреви, неће познати после подне истог дана пијачно место, јер је оно сада преобраћено у спрењене чисте улице и шетнице.

Јединствена је ваљда пијаца у Новоме Саду. Ту вам је пијаца на једној доста широкој улици, а протеже се равна два километра, од владичанског конака па чак до поштанске зграде. После подне од пијаце нема ни трага ни гласа, већ је улица претворена у занимљиви новосадски корзо.

Специјално рибу пијацу наилазимо у Млечима. Она је на Великом Каналу, малена је, за највише осам корита а покривена је са 3 стране, са четврте каналске остала је отворена. Риба пијаца у Трсту је нарочито задана зграда крај мора, а у близини жељезничке станице. Корита и тезге размештене су по крајевима, а средина је остала за пролазак свету. Ту се ретко продају велике морске рибе, већ већином ситне, сардине и остале врсте а и октапоти, острице и друге морске ситнурине. Али се ови приморски градови не могу похвалити чистоћом. У том је погледу наша риба пијаца на Дунаву заиста одмакла.

Пијаца у Франкфурту је покривена и отворена цео дан. Пијаца у Визбадену заузима особено место међу осталим пијацама. Она је на пијачном месту, под ведрим небом, а испод целог места озидани су подруми, који примају непродату робу или чувају животне намирнице, да се брзо не укваре.

*

Али највећу грдосију на свету, представљају без сумње Halles centrales у Паризу, огромне просторије централне пијачне зграде париске. То вам је ланац огромних павиљона израђених од гвожђа а покриве-

них стаклетом. Скупа сви павиљони заузимају 88 хиљада квадратних метара површине а броје на 4 хиљаде пиљарица. На томе месту одавно је постојала пијаца, али јој је тек Наполеон III дао овај модерни изглед одобривши 60 милијона франака за њено грађење и проширење. У најновије доба дозидана су још 2 нова павиљона. Али је и то све мало, јер су јутром, када је пијаца у живости, закрчене колима и робом све суседне улице, па и најближи булевари. Средином ове пијаце иде коловоз од 30 метара ширине, а дели павиљоне један од другог. У сваком је павиљону друкчија роба. Већ око поноћи почиње довоз робе на пијацу и одмах почиње продаја на велико. Такова продаја траје само до 8 сати, и онда се ти павиљони затворе а до подне су отворени даље павиљони, где се купује на ситно. У 2 павиљона смештене су месанице на велико, у трећем продаја самих зечева, у четвртм продаја меса на мало; у петом слане и живе рибе и морски ракови, у шестом бутер, јаја и најразличитији сиреви; у осталим пак павиљонима а нарочито по улицама ван праве пијачне зграде продају се остале животне намирнице: зелен, воће, вариво и поврће. Четири камена степеништа воде у доње подруме са 1200 одељења и великим басенима за живу рибу.

*

Далеко је од нас помисао, да предложимо Београду грдосију париске пијаце, али би могли из Париза позајмити само згодну гвоздену конструкцију, која би се могла лепо поставити над половином дела наше велике пијаце, ако се у опште не пресели та пијаца са свога места. Најлакше је донети одлуку, да се пијаца пресели, али би питање на један пут искресло, куда ваља иселити велику пијацу? Сва боља места, наша богата општина поклонила је држави и многим приватним установама, тако да данас она нема места у

пораза, кашитулацијом дакле а не услед уговора, како се обично узима.¹

На овај начин нестане хрватске државе и ми не видесмо до сада да је Срем икада подпадао под Хрватску. Због свога положаја и плодног земљишта Срем је променио много господара. Око њега су се грабили и имале га у својим рукама све околне државе сем Хрватске.²

Крајем XI. века отпочети су крсташки ратови. Како је сувоземни пут са запада за исток (за Цариград) водио преко Срема, то је и Срем видео неколике крсташке војске.

Као што је познато крсташке ратове изазвали су на западу више узрока. Као први и најглавнији узрок јесте религиозно осећање, које је било најживље осећање средњег века. Ну поред овог узрока било је и других, као: политичких, социјалних и економско-трговачких узрока. Сви су ови узроци скупа допринели, да се у XI, XII и XIII веку учине они велики изливи народа са запада на исток.

¹ Доказе да је Хрватска пропала још 1091 г. а не 1102. г. в. у Предавањима из Српске Историје на Вел. Школи од г. Љ. Ковачевића (нештампано).

² Др. Франа Рачки да би спасао своју историчарску савест у последње време и сам је признао ово, тј. да Хрватска није имала под собом Срем. Међу тим остали хрватски писци неће да признају и приме ово него и даље задржавају његово старо погрешно мишљење, чинећи то све ad majorem Croatiae gloriam!

Ови крсташки ратови не постигоше свога циља. Христов гроб оста и даље у рукама неверничким, али су ови ратови донели неочекиване резултате. На западњачке народе извршио се благотворни утицај услед додира са византинском и арабљанском цивилизацијом, која је била на много вишем ступњу од тадашње западно-европске цивилизације.

Још пре 1096. год. прошло је кроз Срем више неорганизованих крсташких чета, а ове године, пре но што ће се кренути права крсташка војска (по хронолошком реду *прва* од познатих осам крсташких војни) прошла је преко Срема једна велика маса светине, већином сиротиње (из северне Француске) под предвођењем сиротног витеза Валтера Гоље. Сви крсташки пређу преко Малевиле (данашњег Земунa) у Београд, при чем су неколико од њих били заостали у Малевили, где се заваде са грађанима и буду потучени. У том стигне пред Малевилу и друга маса крсташа под предвођењем познатог проповедника Петра „Пустињака“ из Амјена. Ови да би осветили своје другове, а у исто време и чувши, да се заповедник земунски договара са грчким београдским војводом Никитом противу њих, нападну на Малевилу и у брзо је освоје, јер се грађани нису надали овом нападу.¹ Тада

крсташки посеку све што су затекли у вароши не штедећи никог, тако, да се рачуна, да је у том покољу пало преко 4000 жртава. За тим су плачкали Малевилу пуних пет дана и кад чуше да долази противу њих угарски краљ Коломан с војском, превезу се с пленом у Београд и продуже пут за Цариград.¹

Ускоро за овом разузданом светином, управо талогом ондашњег западно-европског друштва, прошла је кроз Срем права крсташка војска под предвођењем Готфрида Буљонског. Ма да у опште ове чете наоружаних поклоника, које су сачињавале по један крсташки поход, нису биле под јаким дисциплином, ипак је ово била уређенија војска и она је прошла мирно кроз Срем. Прошла је преко Винковаца, Вуковара, за тим скренула на југ и дошла у Франковилу (данашње село Манђелос), где се задржала три дана, јер је Франковила у то време била једно од највећих места у Срему. При прелазу крсташа преко Саве стигао је и краљ Коломан, који је Готфриду Буљонском предао његову браћу, коју је као таоце задржао, да би крсташки мирно прошли кроз Угарску.

У XII. веку за Угарску настадоше мучна времена. По смрти краља Коломана дође на владу његов син *Стеван II*

¹ Wilken, Geschichte der Kreuzzüge, књ. I, стр. 83.

¹ Rad, XXXI, стр. 229.

Београду ни за своје најнужније основне школе, већ ће их у најскоријем времену морати куповати за скупе новце од приватних људи. Зато ми и мислимо, да је најбоље, да се наша централна пијаца зида на оном месту, на коме је и данас, а велики Општински Дом, нека се зида на шанцу крај Београдске Задруге.

*

Разгледајући разне пијачне зграде по Европи, интересовала су нас и њихова уређења. Говорећи о пештанској пијаци, ми смо већ напоменули, да на пијаци осим административних лица, постоје и чиновници са стручним знањем о прегледу зелени и варива, да постаје даље стручни марвени лекари за преглед меса и живине, па да и има пијачни хемичар, за извођење хемијских анализа, за све животне намирнице над којима се у опште могу вршити ове анализе.

А како је код нас?

Један квартални лекар са спремом доктора целокупног лекарства, мора да врши све ове три разне дужности (једино што не прави хем. анализе). Он је и хемичар и марвењак и пољопривредник, а поред те троструке дужности он је и лекар за сиротињу и полицајни лекар при своме кварту. У уређеним земљама и ове две последње дужности су раздвојене. Сиротињски лекар искључиво лечи сиротињу, а полицајни води надзор над проституцијом и врши лекарске прегледе над мртвацима. А за све ове разнолике и многобројне послове добија београдски општински лекар „грдну“ годишњу награду од 2500 динара. Све друге општине по Србији боље плаћају своје лекаре, него ли београдска, а кад се још погледа, како лепо награђује наша општина своје инжењере и своје главније чиновнике трошарине и водовода онда се заиста морамо чудити да је општина тако мађијски расположена према својим лека-

рима, и ако она врло добро зна, да њени лекари, поред 60 осталих лекара у Београду, врло ретко или никако не долазе у додир са платежним болесницима.

— Наставиће се —

НАРЕДБА

Како сада по вароши у велико влада болест „шарлах“ која се помоћу трамваја као најачих посредника за пренос и ширење шарлаха може најлакше преносити по граду, Суд општине београдске, на основу тач. 5. чл. 93. закона о општинама, с обзиром на §. 326. крив. законика

Наређује:

Управи Безименог Друштва за трамваје града Београда:

1, Да у вече сва трамвајска кола која су намењена за саобраћај идућег дана, добро споља и изнутра очисте.

2, Седишта и наслоне у колима добро очистити и поред тога са крпом умоченом у 5% раствора карболне киселине добро избрисати.

3, Под на колима са истим раствором полити.

За тачно вршење и неиспуњавање ове наредбе биће одговорна поменута управа и у сваком противно примећеном случају биће кажњена строго по прописима §. 326, а који законски пропис одређује казну од 10—150 динара или од 1—20 дана затвора.

Наредбу ову послати Управи у препису да по истој строго поступа.

Од Суда општине града Београда 15. октобра 1903 год. Београд. КМБ 2230.

(1114—1131.). Ступивши млад на угарски престо завади се одмах са млетачком републиком. Резултат тога рата био је, да су Млени заузели неколико далматинских градова (Задар, Спљет, Шибеник, Трогир), који су пређе припадали Угарској. После овог рата завади се и с Византијом. Још из раније виз. цареве гледали су мрско на Угарску, која им заузе Срем, Хрватску и Далмацију на које су земље они још од најстаријих времена полагали право. Непосредни повод сада за рат био је у томе, што византински двор не хте издати Алма, стрица краља Стевана, кога је краљ Коломан ослепио, да би своме сину осигурао престо. Услед тога дође до рата, коме је позорница био Срем. Стеван II пређе с војском Саву, освоји Београд, поруши београдски град и нареди, да се камен од рушевина пренесе лађама у Земун, који овом приликом утврди.¹ После тога угарска војска продре дубоко у визант. области и пустошећи преко Среца (дан. Софије) допре до Пловдива, где је Грци сузбију. Идуће године грчки цар Јован Комнен скупи војску од Грка и разних најамника и један део пошље преко Црног Мора Дунавом, који победи угарску флоту и дође у помоћ главној византинској војсци, која је сувим дошла до Дунава. Византинци пређу Ду-

нав и потуку угарску војску, која се разбеже. Год. 1128. ушли су Византинци и у Срем и разрушили земунски град, ну убрзо се измире са Стеваном II.

У ово се доба први пут јавља Малевили (или старом Таурунуму) данашње име *Земун*, и то код грчких писаца као Zeugmion или Zeugmi (Ζεύγμα), које се тада, по старословенском, изговарало „Земљн“, као што налазимо у многим доцнијим српским споменицима, (н. пр. „Земљњ град разби“).¹

Како је изгледао Срем у ово време може се видети из причања једнога савременика, Ђеновљанина Грималди-а, који је 1120. год. пропутовао преко Срема, у коме је видео доста лепих и великих градова, само је већина њих била у рушевинама.²

Стеван II умро је без породе, с тога дође на престо његов брат од стрица Бела II Слепи (1131—1141.), син Алмов, који је доведен из Цариграда. Место њега владала је Угарском његова разборита жена, лепа Јелена, кћи рашкога великог жупана

¹ Гласник, књ. 42, стр. 271. — К. Јиречек вели да је назив „Земљн“ старословенски (Heerstrasse, стр. 83. а не вели да је бугарски, као што хоће г. Руваран (в. Сланкамен, стр. 8.). — Илија Округић тумачи да је Земун добио то име по томе, што су његови становници у ово доба живели по земунцима, јер нису сматрали за вредно да граде куће, пошто су непријатељи често на њих нападали (в. Arkiv, IV, 227.).

² Dr. Петар Ст. Марковић, монографија Земуна, стр. 51.

НАЗНАЊЕ

Поводом тражења многих грађана да им се врати трошаринска такса на робу коју су унели у варош и платили трошаринску таксу, па је за тим извезли ван реона — одбор општински у седници од 30. септембра ове године решио је: да сваки који тражи повраћај трошаринске таксе има испунити следеће услове, па да му се трошаринска такса може вратити:

1.) да при увозу робе и плаћању трошарине изјави трошаринском органу, да ће од робе коју увози, све или један део да извезе ван реона, те да му тај орган на признаници о плаћеној трошарини то назначи;

2.) да при извозу робе учини пријаву трошаринском органу на извозној станици и поднесе прописну пријаву да му овај извоз овери. У тој пријави мора бити словима означен број колета, начин паковања, садржина и нето тежина;

3.) уз молбу за повраћај трошарине мора се поднети:

а.) признаница, да је иста плаћена и да на истој има оверење трошаринског органа, да је роба при увозу оглашена за извоз;

б.) оверена пријава од трошаринског органа, да је роба изашла ван реона;

в.) товарни лист (фрахт) отправне станице жељезничке или паробродске, ако је роба жељезницом или паробродом отправљена, из кога ће се видети да је роба приспела на место где је упућена.

Без ових доказа који су условљени решењем одбора, поднете молбе за повраћај трошарине неће се у рад ни узимати.

Ово решење одбора саопштава се грађанству ради знања и управљања.

Бр. 4909. Управа београдске општинске трошарине, 12. октобра 1903 године, у Београду.

Уроша. Јелену називају мађарски историци племенитом и разборитом краљицом. Противу Беле II јави се као претендент на престо Борис, син Коломанов (од друге жене), који се родио у Русији. Кад није могао да добије помоћ од Византије, обрати се своме рођаку Бољеславу, пољском краљу. Због овога изроди се рат између Угарске и Пољске, који је вођен на северној страни угарске државе, док је јужна страна, са Сремом, била до краја владе Беле II на миру.

По смрти Беле II (1141. г.) дође на владу његов десетогодишњи син *Гејза II*. (1141—1161.) За време његова малолетства управљао је државом палатин Белуш, по пореклу Србин, и мати Гејзина, мудра Сркиња, краљица Јелена.

За владе Гејзе II пропла је преко Срема војска друге крсташке војне, коју су водили немачки цар Конрад III и француски краљ Луј VII. Ова је војска ишла истим путем, којим и прва крсташка војска и остале мање крсташке чете, које су пре или после ње прошле.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ГЛАВНА УПРАВА ОПШТИНСКЕ ТРОШАРИНЕ

ИЗВОД

СТАТИСТИКЕ ЗА МЕСЕЦ СЕПТЕМБАР 1903 ГОД. УПОРЕДНО СА МЕСЕЦОМ СЕПТЕМБРОМ 1902 ГОД.

ТЕК. БРОЈ.	Р О Б А	МЕРА	ЗА ГОДИНУ 1902.				ЗА ГОДИНУ 1903.				ВИШЕ		МАЊЕ	
			ТЕЖИНА	ТАКСА	СКУПА ПРИХОД		ТЕЖИНА	ТАКСА	СКУПА ПРИХОД		ДИНАРА	ПР.	ДИНАРА	ПР.
			СВЕГА	од %	ДИНАРА	ПР.	СВЕГА	од %	ДИНАРА	ПР.				
1	Грожђе за јело	Клгр.	223456	2	4469	12	307331	2	6146	62	1677	50		
2	Грожђе за вино	"	39927	6	2395	62	210068	2	12604	08	10208	46		
3	Воће без разлике	"	509489	2	10189	78	233400	2	4668	—			5521 78	
4	Зелен, без разлике	"	436180	2	8723	60	370527	2	7410	54			1313 06	
5	Лук и кромпир	"	636276	1	6362	76	594413	1	5944	13			418 63	
6	Бостан	"	47780	50	238	90	28890	50	144	45			94 45	
7	Сено	кола	1205	50	602	50	1487	50	743	50	141			
8	Грис и гершл	Клгр.	6270	3	188	10	4499	3	134	97			53 13	
9	Дрво за гориво	К.м.	10570	30	3171		13037	30	3911	10	740	10		
10	Грађа: летве, даске	"	1460	50	730		1603	50	801	50	71	50		
11	Грађевински материјал	Клгр.	7320	12	915	50	4800	12	600	50			315	
12	Свиње преко 15 клгр.	"	2660	8	212	80	5094	8	407	52	194	72		
13	Прасад до 15 клгр.	Комад	474	1	474		249	1	249				225	
14	Јагњад и овце	"	227	1	227		155	1	155				72	
15	Зечева	"	95	50	47	50	87	50	43	50			4	
16	Живина перната ситна	"	40469	10	4046	90	46455	10	4645	50	598	60		
17	" " крулна	"	3803	20	760	60	3303	20	660	60			100	
18	Риба свежа	Клгр.	14246	5	712	30	6610	5	330	50			381 80	
19	Сардине у бурад	"	71	5	3	55	2286	5	114	30	110	75		
20	Месо, сланина свежа	"	448	10	44	80	249	10	24	90			19 90	
21	Месо сланина осушена	"	50	20	10								10	
22	Млеко	"	196682	5	9834	10	209453	5	10472	65	638	55		
23	Јаја	"	12939	5	646	95	16324	5	816	20	169	25		
24	Колачи и брашненице	"	191	4	7	64	1704	4	68	16	60	52		
25	Бисквит	"	164	10	16	40	476	10	47	60	31	20		
26	Све израде од шећера	"	4786	10	478	60	2453	10	245	30			233 30	
27	Конзерве од меса и риба	"	461	20	92	20	1553	20	310	60	218	40		
28	Сардине у кутијама	"	3507	5	175	35	2696	5	134	80			40 55	
29	Сир стран	"	501	20	100	20	394	20	78	80			21 40	
30	Кајмак	"	9337	5	466	85	5309	5	265	45			201 40	
31	Масло (бутер)	"	2201	10	220	10	1686	10	168	60			51 50	
32	Вино обично	литар	38305	8	3064	40	74325	8	5946	—	2881	60		
33	" " фино	"	217	25	54	25	215	25	53	75			50	
34	Ракија до 10 гради	"	60484	10	6048	40	41773	10	4177	30			1871 10	
35	" " до 15 гради	"	5526	12	663	12	7001	12	840	12	177			
36	" " преко 15 гради	"	13138	25	3284	50	12815	25	3203	75			80 75	
37	Ликери, коњак	"	1116	20	223	20	648 ⁵	20	129	70			93 50	
38	Пиво	"	152020	10	15202		206454	10	20645	40	5443	40		
39	Сирће	"	611	3	18	33	252	3	7	56			10 77	
40	Есенција	"	3752	25	938		3070	25	768	50			169 50	
41	Минералне воде	"	9102	5	455	10	9637	5	481	85	26	75		
42	Угаљ камени	ваг.	210	6	1260	—	179 ⁶⁷⁰⁰	6	1078	02			181 98	
43	Мрамор углаћен	Клгр.	13299	3	398	97	8004	3	240	12			158 85	
44	Трегери гвоздени	"	67446	50	337	23	69660	50	348	30	11	07		
45	Стакло за прозоре	"	37371	2	747	42	92926	2	1858	52	1111	10		
46	Јужно воће	"	26876	5	1343	80	28466	5	1423	30	79	50		
47	Бадем, суво грожђе	"	3674	3	110	22	6443	3	193	29	83	07		
48	Зачинци прости	"	1790 ²⁵⁰	8	143	22	6138	8	491	04	347	82		
49	" бољи	"	649	50	324	50	726	50	363	—	38	50		
50	" најбољи	"	7 ⁵	100	7	50	25	100	25	—	17	50		
51	Кафа	"	40806	2	1020	15	61804	2	1545	10	524	95		
52	Цигура	"	5361	5	268	05	629	5	31	45			236 60	
53	Чоколада	"	721	10	72	10	446	10	44	60			27 50	
54	Шећер	"	353840	50	1769	20	371392	50	1856	96	87	76		
55	Пиринач	"	80794	1	807	94	129019	1	1290	19	482	25		
56	Креч и цемент	"	438684	25	1096	71	806580	25	2016	45	919	74		
57	Зејтин за јело	"	48501	2	970	02	93218	2	1864	36	894	34		
58	Маст за јело	"	154	30	46	20	142	30	42	60			3 60	
59	Свеће стеарин	"	8963	2	179	26	35865	2	717	30	538	04		
60	Сода за пиће	сифона	14132	05	706	60	16861	05	843	05	136	45		
61	Кола дрвен. материјала	кола	53	1	53		85	1	85		32			
62	Кола до 1 тоне и фијакер	Комад	47001	20	9400	20	54271	20	10854	20	1454			
За пренос						107577	18			125813	65	30147	39	11911 55

ТЕК. БРОЈ.	РОБА	МЕРА	ЗА ГОДИНУ 1902.				ЗА ГОДИНУ 1903.				ВИШЕ		МАЊЕ			
			ТЕЖИНА		ТАКСА од %		СКУПА ПРИХОД		ТЕЖИНА		ТАКСА од %		СКУПА ПРИХОД		ДИНАРА ПР.	
			СВЕГА	ДИН.	ПР.	ДИНАРА	ПР.	СВЕГА	ДИН.	ПР.	ДИНАРА	ПР.	ДИНАРА	ПР.	ДИНАРА	ПР.
	Пренето				107577	81			125813	65	30147	39	11911	55		
63	Од товарног коња	Комад	600	10	60		500	10	50				10			
64	Карте слобод. улаз		33	2	66								66			
65	Лежарина				483	09			559	65	76	56				
66	Мерина				1142	10			1045	65			96	45		
67	Пијачарина				41	10			33	75			7	35		
68	Казне				139	69							139	69		
69	Дозволе за продају млека				255				253				2			
	Свега				109764	79			127755	70	30223	95	12233	04		
	Приход у месецу Септембру 1902 .								109764	79	12233	04				
	Вишак у месецу Септембру 1903 .								17990	91						

К.М. 4874

1 октобра 1903 године, Београд

Из Управе општинске трошарине

ТЕСТЕРИСАЊЕ ДРВА

Општина београдска држаће у недељу 19-ог овог месеца од 9—11 сати пре подне по II-ги пут лицитацију за тестерисање дрва за сва одељења и школе.

Позива тестераше да у означено време дођу у економско одељење на лицитацију.

О Б Ј А В А

На дан 15-ог новембра ове год. од 3—5 сати по подне, држаће се јавна усмена лицитација у канцеларији економског одељења општине, за **чишћење димњака**, цилиндера, чункова и т. д. у свима зградама општинским, основним школама и полицијским квартовима, за годину 1904-ту, 1905-ту и 1906-ту.

Кауција се полаже у 100 динара у новцу или вредним хартијама.

Ближа извешћа и услови могу се видети у економском одељењу општине.

Ово се даје јавности и позивају димничари на лицитацију.

АБр. 11762. — Од суда општине београдске 19 октобра 1903 год. Београд.

О Б Ј А В А

Општина београдска издаваће под закуп путем јавне усмене лицитације **месарске и пиљарске дућане на пијаци „Цветног трга“**, којима рок закупа истиче концем ове године.

Лицитација ће се држати у каф. код „Сложне Браће“ код истог трга на дан 3-ег новембра ове године од 3—5 сати по подне.

При лицитацији полаже се 100 динара на име кауције, за сваки дућан, у новцу или хартијама од вредности.

Закуп има трајати годину дана.

Ближа извешћа и услови могу се видети у економском одељењу општине, а и при лицитацији.

Ово се јавља интересованима, да у означено време дођу на лицитацију.

Од суда општине београдске 15. октобра 1903 год. Београд.

О Б Ј А В А

За израду **одела за трошаринске Финансисте** и то:

50 ком. шињела

50 „ блуза

50 „ чакшира и

50 „ капа шајкача, држаће се у канцеларији економског одељења општине и по II-ги пут лицитација на дан 21-ог овог месеца од 3—5 сати по подне.

Одело се има израдити по утврђеној мустри чоје и постојећем пропису.

Кауција се полаже у 200 динара у новцу или вредним хартијама.

Ближа извешћа и услови као и мустра чоје могу се видети у економском одељењу.

Позивају се кројачи да дођу на лицитацију.

АБр. 9170. Од суда општине београдске 16. октобра 1903 год. Београд.

Н А Р Е Д Б А

Према измењеном §. 326 кривичног законика за случајеве које ни тим ни другим којим специјалним законом нису предвиђени нити је за њих казна прописана — моћи ће месна полицијска власт издавати наредбе и на тај начин одређивати казну од 10 до 150 динара или од једног до 20 дана затвора за лица која би радила противно таквим наредбама.

Поред осталог, ове наредбе могу се односити и на уредност и угодност јавног саобраћаја на друмовима, путовима улицама и у опште јавним местима.

Како безимено друштво трамваји града Београда и безимено друштво за осветљење Београда готово сваким даном, извршујући поједине своје радове по улицама и јавним местима, разваљују тротоаре и калдрму, па их одмах по свршеном послу не доводе у првобитно стање, већ их дуже време остављају неоправљене или их не оправљају како треба те на тај начин ометају уредност и угодност јавног уличног саобраћаја, — то суд београдске општине на основу чл. 89 и 92 закона о општинама и § 326 кривичног законика

Наређује:

Управама поменутих друштава, да у будуће кад год тротоаре и калдрму разваљују ради извршења својих радова, одмах доводе по свршеном послу у првобитно стање.

Не буду ли Управе поменутих друштава поступале по овој наредби општинског суда биће кажњене са 50—150 динара новчано поред тога шта ће општински суд силом своје власти на рачун и одговорност друштва доводити разваљене тротоаре и калдрму у првобитно стање.

Наредбу ову доставити на одобрење Управи Београда, па кад је иста одобри, саопштити је Управама поменутих друштава.

Од суда београдске општине 29 септембра 1903 године К.М. 2077, Београд.

Управа града Београда, као надлежна а на основу §. 326 кривичног законика одобрава ову наредбу општинског суда, с тим да се казна за непослушност исте може изрицати од 10—150 динара или од 1—20 дана затвора.

М. 29671.

Београд. 3 октобра 1903 год

Управник Београда
Д. Вујић с. р.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГ СУДА